

KREIPIMASIS Į ENERGETIKOS MINISTRĄ A.SEKMOKĄ

Kauno susivienijimo “SODAI” sodininkų bendrijų pirmininkų ataskaitinio susirinkimo, įvykusio 2009m. balandžio mėn. 25d. dalyviai apsvarstė sekančias problemas ir priėmė nutarimą kreiptis į Jus pagalbos sekančiais klausimais.

Įstatymai nuo 2004m. sausio 7d. įpareigojo mėgėjiškų sodų teritorijose sodininkų lėšomis įrengtus elektros tinklus išpirkti esamos būklės, tačiau mūsų turimomis žiniomis iki šios dienos tik apie 20 sodų bendrijų tinklai yra išpirkti iš 700 esančių AB “VST” teritorijoje ir tie patys sandoriai daugumoje yra diskriminacinio pobūdžio, išreikalaujant dideles neteisėtas priemokas. Procesas ribojamas Ūkio ministerijos buvusių vadovų patvirtintais poįstatyminiais aktais reglamentuojančiais išpirkimo tvarką, kurie prieštarauja galiojantiems įstatymams ir sudaro sąlygas monopolistui- operatoriui reikalauti iš vartotojų nepagrįstų didžiulių priemonų. Akivaizdus Ūkio ministerijos požiūris į šią problemą pavyzdys yra jos sekretoriaus Aniceto Ignoto rašte Nr.(27.6-51)-3-1282 išdėstyta teiginys: **“Sodininkų bendrijų turto išpirkimas neatitinka energetikos sektoriaus viešųjų interesų sąvokos ir kriterijų, nustatytų teisės aktais, todėl sodininkų energetikos objektų išpirkimas į paminėtą sąrašą neįrašytas ir negali būti įrašytas”**.

Korupcijos ir lupikavimo tendencijas akivaizdžiai patvirtina Valstybės Kontrolės 2008m. rugpiūčio 31d. audito ataskaita Nr.VA-20-P2-20-2, kurioje teigiama: **“Operatorius nepagristai iš naujųjų vartotojų (kuriems beveik visada tendencingai priskiriamos ir sodininkų bendrijos turinčios veikiančius elektros tinklus) reikalaujama projektuoti ir iš dalies (nuo 40 proc.) finansuoti didesnio nei prašomas galingumas pralaidumo elektros skirstomuosius tinklus”**. **“Papildomos prijungimo mokesčio dalies reikalavimas iš naujojo vartotojo nėra reglamentuotas teisės aktais, o numatytas tik operatoriaus vienašališkai parengtoje prijungimo sutartyje’**. Ir t. t.. Neteisėtai išprievartautos sumos valstybės audito yra skaičiuojamos dešimtimis milijonų litų.

2008m. lapkričio 29d. Kauno susivienijimo “SODAI” bendrijų pirmininkų konferencija kreipėsi į Lietuvos Respublikos Prezidentą, Seimo pirmininką ir Ministrą pirmininką su prašymu paspartinti sodų bendrijų elektros tinklų išpirkimo tvarkos, neprieštaraujančios galiojantiems įstatymams, patvirtinimą ir vykdymą bei sustabdyti operatoriaus- monopolisto lupikavimą ir tolesnį sodiečių neteisėtą atjunginėjimą nuo veikiančių elektros tinklų.

Vyriausybės kancleris Ministro Pirmininko pavedimu 2009m. sausio 12d. raštu Nr.22-180 paprašė Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos išnagrinėti kreipimesi

keliamas sodininkų problemas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktorius Feliksas Petrauskas 2009m. vasario 27d. atsakyme Nr.4-1154 ir Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Albina Radzevičiūtė 2009m. kovo 3d. atsakyme Nr.4D-2008/2-1612/3D-1215 patvirtino, kad atlikus tyrimą nustatyta visa eilė AB “VST”pažeidimų išperkant sodų bendrijų elektros tinklus, o dalis sodiečių jau daugiau pusmečio yra neteisėtai atjungti ir negali naudotis 21 amžiuje būtina civilizacijos paslauga.

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos pirmininko pavaduotojas Danas Janulionis 2009m. sausio 13d. raštu Nr. R2-36 įpareigojo AB “VST” atjungtiems sodininkams sudaryti elektros energijos tiekimo laikiną terminuotą schemą ir vartotojams atnaujinti tiekimą, kol bus išspręstas elektros energijos tiekimo teisėtumo klausimas, tačiau įpareigojimas iki šiol neįvykdytas.

Kokių bus imtasi priemonių dėl mūsų kreipimesi keliamų problemų, iki šiol negautas atsakymas nei iš Prezidentūros, nei iš Seimo, nei iš Vyriausybės. Remiantis aukščiau išdėstytais motyvais, prašome Jūsų inicijuoti šio mūsų kreipimosi svarstymą su tikslu ieškant galimybės priimti sekančius sprendimus:

1. Peržiūrėti naujai paruoštą įsakymo projektą *“Dėl vartotojų lėšomis iki Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo įsigaliojimo įrengtų bendrai naudojamų elektros energetikos objektų, skirtų elektrai perduoti ir skirstyti, išpirkimo ar eksploatavimo taisyklių patvirtinimo”* ir atsižvelgti į Lietuvos Sodininkų Draugijos bei Kauno susivienijimo “SODAI” pateiktas projekto pataisas.
2. Elektros Energijos įstatymą papildyti sąvoka, kad visų valstybės buitinių vartotojų aprūpinimas paslauga naudotis elektros energija iki buitinio vartotojo ribos yra viešasis interesas, kuriam įgyvendinti turi būti teikiamas civilizuotas prioritet.
3. Daugelis sodų bendrijų išleido ne vieną milijoną apiforminti reikalaujamus dokumentus, juos pridavė AB “VST”, bet gavo neigiamus atsakymus dėl išpirkimo. Taip tęsiasi jau eilė metų. Prašome įpareigoti Valstybinę Energetikos inspekciją ir Energetikos ministeriją, kad pareikalautų iš AB “VST”dėl visų neigiamų išpirkimo atsakymų pateikti motyvuotus defektinius aktus, paskaičiavimus ir kitas realias priežastis, dėl kurių atsisakyta išpirkti naudojamus elektros tinklus ir patikrinti jų pagrįstumą.
4. Šiuo metu daugumai sodų bendrijų AB “VST”elektros energiją tiekia tik nuo valstybinių aukštos įtampos perdavimo linijų, savo privatizuotais 10 kV tinklais iki bendrijos ribos. Visos išlaidos eksploatuojant žemos įtampos paskirstymo tinklus, nuostoliai šiuose tinkluose, mokesčių surinkimo administravimo kaštus tenka apmokėti sodų bendrijų nariams papildomai, nors visiems kitiems buitiniams vartotojams šių paslaugų teikimo išlaidos įkalkuliuotos į kWh kainą t.y. nemokamos. Prašome įpareigoti Energetikos ministeriją koreguoti teisės aktus, kad elektros energijos tiekimo paslauga visiems buitiniam vartotojui būtų vykdoma prisilaikant žmoniškumo ir teisingumo kriterijų, apmokant vienodą patvirtintą valstybėje kainą, o ne paversta monopolisto teise lupikauti, siekiant neteisėtų viršpelnių, vienašališkai interpretuojant taikomus teisės aktus.
5. Įgalinti Valstybinę Vartotojų Teisių Apsaugos tarnybą ne vien tik tirti ir

fiksuoti pažeidimus, bet ir neteismo tvarka, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, ginti pavienius buitinius vartotojus, kai tiekėjas pažeidžia jų teises, nutraukiant elektros energijos tiekimą, nesant tam teisės aktuose nustatyto pagrindo.

6. Sodininkų bendrijų tinklai buvo projektuojami su galimybe naudotis kiekvienam sklypeliui ne mažesniu kaip 3 KW galingumu. Transformatorinių pastočių, įrengtų už mūsų lėšas ir perduotų kaip aukštos įtampos įrenginių tuometiniams tinklams, instaliuotas galingumas daugumoje buvo ir yra net didesnis nei reikėtų. Šiuo metu įvesta sąvoka “leistinas naudoti galingumas”, dažniausiai kelis kart mažesnis nei techninės galimybės, tėra politinė- juridinė anomalija įforminta, kad galima būtų antrą kartą pareikalauti neteisėto mokesčio už hipotetinį galios padidinimą. Siekiant nutraukti lupikavimą, prašome įpareigoti Energetikos ministeriją, esant konfliktinei situacijai, patikrinti kokio galingumo transformatorinės pastotys buvo pridutos tuometiniams elektros tinklams ir įpareigoti leisti naudotis šiuo galingumu vartotojams, kadangi šiandien tinkluose yra generuojamo galingumo akivaizdus perteklius. Jei Energetikos ministerija naujuose nuostatuose skaitys, kad prašant padidinti naudojamą galingumą būtina jį išsipirkti, tai vadovaujantis elementaraus teisingumo ir žmoniškumo kriterijais, šis sprendimas buitiniam vartotojui turėtų būti taikomas vienfaziam abonentui virš 3 kW galingumo, o trifaziam abonentui virš 5 kW galingumo.

Kauno susivienijimo “SODAI”
Pirmininkas R. Šeštakauskas

Priedas: Trys dalyvių sąrašo lapai su 107 parašais